Organisationer repræsenteret i
Industriens Branchearbejdsmiljøråd:

Arbejdstagerside:

- Dansk Metal
- Specialarbejderforbundet
- Kvindeligt Arbejderforbund
- Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund
- Forbundet Træ-Industri-Byg
- Telekommunikationsforbundet
- Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet
- Teknisk Landsforbund

Arbejdsgiverside:

- Dansk Industri
- Dansk Textil & Beklædning
- Ledernes Hovedorganisation

Vejledning om unge

Industriens Branchearbejdsmiljøråd
Postboks 7777
1790 København V
Tlf.: 70 23 15 43
E-mail: ibar@ibar.dk
www.ibar.dk

INDUSTRIENS BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD

INDUSTRIENS BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD

Industriens Branchearbejdsmiljøråd
Postbox 7777
1790 København V
Telefon:70 23 15 43
Telefax:70 23 15 40
ibar@ibar.dk
www.ibar.dk

Medarbejdersekretariat:
Vester Søgade 12
1790 København V
Telefon:33 63 80 27
Telefax:33 63 80 91
E-mail:ibar@co-industri.dk

Arbejdsgiversekretariat:
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Telefon:33 77 33 77
Telefax:33 77 33 70
E-mail:di@di.dk

Vejledningen kan fås ved henvendelse til organisationerne og den kan downloades på www.ibar.dk eller den kan købes hos Arbejdsmiljørådets Service Center "Arbejdsmiljøbutikken" www.arbejdsmiljobutikken.dk tlf.36 14 31 31. Bestillingsnummer 102092.

Layout:Thomas Olivarius
Foro:Harry Nielsen
Repro og tryk:CTH Grafisk
Trykt på miljøvenligt papir

Oplag:7.000
August 2002

ISBN:87-91080-51-7

Vejledning om unge

Denne vejledning angiver det niveau og den gode praksis, parterne ønsker ved beskæftigelse af unge.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder den i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

Vejledningen erstatter vejledninger fra BSR 1 (4.01.401),BSR 5 og BSR 9 om børn og unge.

Vejledningen indeholder følgende afsnit:

1. Unge i industrien ..... side 4

2. Reglerne om unges arbejde ..... side 4
Særlige regler for unge under 18 år ..... side 5

3. Unge under uddannelse ..... side 6

4 Andre forhold ..... side 6
Modtagelse af unge ..... side 6
Oplæring,instruktion og tilsyn ..... side 7
Materialer ..... side 7
Arbejdspladsvurdering ..... side 7

Henvisninger ..... side 7

Checkliste ..... side 8

1. Unge i industrien

I industrien er unge ansat på forskellige vilkår. Nogle er ansat få timer efter skoletid eller i forbindelse med ferier og lignende, mens andre har et fastere tilhørsforhold til virksomheden som f.eks. lærlinge eller tillært/faglært arbejdskraft.

Unge tilhører en særlig udsat gruppe på arbejdsmarkedet. De er ofte helt uden erfaringer fra tidligere job og skal derfor først til at lære, hvordan man begår sig på en arbejdsplads.Det kan være vanskeligt for unge at overskue konsekvenserne af deres handlinger. Hertil kommer, at mange unge endnu ikke er fuldt udvoksede og derfor mere sårbare over for de arbejdsmiljøpåvirkninger, de udsættes for.

Det er ved det første møde med arbejdsmarkedet gode og dårlige vaner grundlægges. Unge skal derfor fra starten have den nødvendige viden om samt konkrete anvisninger på,hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal overholdes. De skal ligeledes vide, at overholdelse af regler om sikkerhed er en lige så vigtig forudsætning for at være på en arbejdsplads som at passe selve arbejdet.

Derfor er det af stor betydning,hvordan nye og uerfarne medarbejdere modtages.Unge skal fra den første dag lære at være bevidste om betydningen af et godt og sikkert arbejdsmiljø,ligesom de fra starten skal have indarbejdet nogle gode arbejdsvaner. Bliver unge overladt til sig selv og får de lov til at gøre deres egne erfaringer, kan det gå galt.Det er derfor nødvendigt at stille nogle særlige krav til oplæring,instruktion og tilsyn.

Unge kan have svært ved at forstå skriftlige vejledninger og instruktioner, og mange fagudtryk kan være nye og uforståelige.

2. Reglerne om unges arbejde

For medarbejdere, der er fyldt 18 år, gælder de samme regler i henhold til arbejdsmiljøloven som for øvrige ansatte i virksomheden.

Er man under 18 år, må man som hovedregel ikke være beskæftiget med arbejde, der kan være farligt. Det indebærer i praksis, at der er en række arbejdsopgaver, unge ikke må udføre. De må ikke arbejde med visse tekniske hjælpemidler, stoffer og materialer, og de må ikke udsættes for sundhedsskadelige fysiske påvirkninger. Hertil kommer en række begrænsninger i den tilladte arbejdstid.Se At-meddelelse 4.01.4 om unges arbejde.

De vigtigste særlige regler for unge under 18 år:

- Erhvervsmæssigt arbejde er forbudt for unge under 13 år

- Unge, som er fyldt 13 år, må i industrien beskæftiges med:
  - modtagelse og pakning samt sortering og optælling af lettere varer og tom emballage.
  - lettere rengøring og oprydning samt borddækning.
  - lettere manuel montering (dog ikke lodning, svejsning eller arbejde med farlige klæbemidler).
  - malearbejde, dog ikke sprøjtemaling.
  - lettere manuelt arbejde såsom håndsyning,ilægning i poser, foldning af papir samt pudsning af færdige keramik- og glasvarer.
  - eftersyn og kontrol af produkter.
  - internt piccoloarbejde.
  - lettere budtjeneste, herunder udbringning af aviser og reklamer.

- For at udføre erhvervsmæssigt arbejde skal unge være fyldt 15 år og have gennemført 9.klasse

- For alle under 18 år der udfører almindeligt erhvervsarbejde, er der en række begrænsninger i, hvad de må. Det drejer sig især om begrænsninger i,hvilke tekniske hjælpemidler og anlæg (f.eks presser) og kemiske stoffer og materialer de må arbejde med samt hvor tunge byrder de må løfte

- For alle under 18 år, forudsættes det,at arbejdet er tilrettelagt af en voksen

- Arbejdstiden må ikke overstige de fastsatte regler.
  Arbejdstiden for unge omfattet af undervisningspligten må ikke overstige 2 timer på skoledage og 7 timer på ikke skoledage. Når den daglige arbejdstid er 7 timer, skal den ligge samlet. Den samlede ugentlige arbejdstid må ikke overstige 12 timer i uger med skoledage og 35 timer i uger uden skoledage. Der må ikke arbejdes mellem 20.00 og 06.00.Dog må unge, der er fyldt 15 år, arbejde 8 timer på ikke skoledage og 40 timer om ugen i skolefri uger. Arbejdstiden for unge, der er fyldt 15 år og ikke omfattet af undervisningspligten, må ikke overstige den sædvanlige arbejdstid for voksne beskæftiget i samme fag.

  Der gælder særlige regler for aften- og natarbejde for denne gruppe. Der gælder særlige regler for elever i erhvervspraktik.

- Unge under 18 år skal være under effektivt tilsyn af en person over 18 år, som har den fornødne indsigt i arbejdet

- Unge under 18 år må ikke beskæftiges med akkordarbejde, her under maskinstyrede akkorder

- For unge under 18 år gælder der særlige regler for hviletid og fridøgn

- Arbejdsgiveren skal sørge for grundig oplæring og instruktion,så unge kan udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt

- Arbejdsgiveren skal sørge for, at unge er fortrolige med brugsanvisningernes oplysninger om stoffer og materialer samt tekniske hjælpemidler

- Arbejdsgiveren har pligt til skriftligt at underrette forældre til alle under 18 år, der er undervisningspligtige om beskæftigelsen, her under arbejdstidens længde, om eventuelle sundhedsfarer, ulykkes- og sygdomsfravær og om hvilke, sikkerhedsforanstaltninger der er foretaget

- Arbejdsgivere, der har beskæftiget unge under 18 år på fuld tid i en sammenhængende periode på tre måneder, skal underrette bopælskommunen om ansættelsesforholdet

- Der gælder særlige regler for lærlinge og andre, som er fyldt 15 år og som er i gang med en kompetencegivende uddannelse af mindst 2 års varighed

3. Unge under uddannelse

Det er vigtigt,at arbejdsmiljø er en integreret del af undervisningen,således at de unge er bedst muligt rustet til arbejdsmarkedet. De tekniske skoler, AMU-centre m.v. bør være førende på arbejdsmiljøområdet, således at de unge allerede der lærer gode vaner.

Derfor bør virksomheden og sikkerhedsorganisationen interessere sig for, hvad der sker på undervisningsstederne, og medvirke til at skabe dialog om arbejdsmiljø. Der er mulighed for at påvirke indholdet i undervisningen via lokale repræsentanter i undervisningssystemet.

4. Andre forhold

Virksomhederne skal overveje, hvordan der etableres et systematisk introduktionsforløb, som sikrer, at unge får en god start på arbejdspladsen. Hovedansvaret herfor er ledelsens,men det er en opgave for sikkerhedsrepræsentanter at deltage i dette arbejde.

Modta gelse af unge

Når der ansættes unge, er det vigtigt,at der er en person i virksomheden, som har ansvaret for deres introduktion.Vedkommende skal sikre, at de unge sættes ordentligt ind i jobbet,bliver gjort opmærksom på faremomenter og oplyses om,hvor de kan hente hjælp.

Oplæring,instruktion og tilsyn

Arbejdsgiveren har ansvaret for unges sikkerhed og sundhed.Arbejdsgiveren kan vælge at uddelegere opgaverne, men ikke sit ansvar. I mange tilfælde kan sikkerhedsorganisationen forestå den praktiske gennemførelse af introduktionsforløbet.Har virksomheden en arbejdsmiljøpolitik,indgår retningslinjerne vedrørende ansættelse af unge heri.

I forbindelse med instruktion af nyansatte kan en checkliste være et godt redskab til at sikre, at alle relevante emner bliver gennemgået.Det er vigtigt,at følgende fremgår af checklisten:

- Hvad der skal ske!

- Hvem der har ansvaret!

- Hvornår det finder sted!

Et eksempel på en checkliste er anført på side 8.

Materialer

Materialer m.v. som udleveres, skal være tilpasset de unges forudsætninger. Det skal derfor overvejes,om virksomhedens generelle materiale til nyansatte også er egnet som introduktionsmateriale til unge.

Arbejdspladsvurdering

Virksomheden skal løbende gennemføre arbejdspladsvurdering (APV), som skal omfatte en stillingtagen til virksomhedens arbejdsmiljøproblemer og hvordan de løses.APV skal indeholde følgende elementer:

- identifikation og kortlægning af virksomhedens arbejdsmiljøforhold

- beskrivelse og vurdering af virksomhedens arbejdsmiljøproblemer

- prioritering og opstilling af en handlingsplan til løsning af virksomhedens arbejdsmiljøproblemer

- retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen

Arbejdsgiveren skal inddrage sikkerhedsorganisationen eller de ansatte i planlægning,gennemførelse og opfølgning på APV, som skal være skriftlig.

Henvisninger:

Bekendtgørelse om unges arbejde
At-meddelelse nr. 4.01.4 om unges arbejde
At-meddelelse nr. 4.00.1 om arbejdspladsvurdering
At-meddelelse nr. 4.01.6 om arbejdsmiljølovgivningens anvendelse for elever i erhvervspraktik
At-cirkulære 12/1995 Behandling af dispensationssager vedrørende unges farlige arbejde (alenearbejde)
At-pjece »Fokus på fritidsjob – til arbejdsgiveren«
Arbejdsmiljøfondet »Erhvervsarbejde – børn og unge, 1996«

Checkliste

1.dag:

- Velkomst ved den ansvarlige
- Gennemgang af ansættelsesaftale og virksomhedens arbejdsmiljøpolitik
- Orientering om arbejdstider og pauser
- Rundvisning i arbejdsområdet/afdelingen
- Fremvisning af velfærdsforanstaltninger (toiletter, omklædningsrum, skab/nøgle, skadestue/førstehjælpskasser)
- Præsentation af sikkerhedsrepræsentant
- Præsentation af tillidsrepræsentant
- Præsentation af kollegerne på holdet/i afdelingen
- Gennemgang af job/jobbeskrivelse
- Gennemgang af sikkerhedsforskrifter
- Anvisning af værnemidler (høreværn, handsker, jakke, sikkerhedssko m.v.)
- Tildeling af skab/nøgle
- Spørgsmål

2.dag:

- Opfølgning ved kontaktperson
- Er den nyansatte blevet vist til rette?
- Hvad skal der ske de næste dage?
- Anvisning af opgaver
- Praktisk instruktion i jobbet
- Spørgsmål,ideer og forslag

3.,4. og 5.dag:

- Opfølgning og løbende kontakt mellem den nyansatte og kontaktperson
- Hvordan går det med løsning af de anviste opgaver?
- Spørgsmål,ideer og forslag og eventuel yderligere instruktion
- Fortsat praktisk instruktion i jobbet

Efter 1-3 måneders ansættelse:

- Opfølgningssamtale
- Hvordan er oplæring/instruktion gået?
- Er den nyansatte faldet til?
- Hvordan er samarbejdet med kollegerne?
- Spørgsmål,ideer og forslag